

Αγία Παρασκευή Κριτσά (Gerola, αρ.845)

Τύπος

Μονόχωρος καμαροσκεπής με 1 ενισχυτικό τόξο (σφενδόνιο).

Διαστάσεις:

Σωζόμενες τοιχογραφίες¹

Ιερό:

Τόξο αψίδας Ζώνη 1 (μέτωπο): (1) Μανδύλιο / Ζώνη2 (βόρειο ποδαρικό): (2) Γαβριήλ (από Ευαγγελισμό)

Κύριος Ναός

Σφενδόνιο, όψη: (3) Προφήτης.

Χρονολόγηση

Χρονολογούνται στις αρχές του 14^{ου} αι., η ζωγραφική του χαρακτηρίζεται ως επαρχιακή.²

Καταγεγραμμένες επεμβάσεις

Το 1971 συνεργείο συντηρητών αποτοίχισε τμήμα τοιχογραφικού διακόσμου από το μέτωπο της αψίδας (Μανδύλιο / Γαβριήλ από Ευαγγελισμό) και το σφενδόνιο (Προφήτης) του σχεδόν κατεστραμένου ναού της Αγίας Παρασκευής στην Κριτσά. Τα αποτοιχισμένα σπαράγματα τοποθετήθηκαν αρχικά σε πλαίσια από αλουμίνιο και μεταφέρθηκαν στο Ιστορικό Μουσείο Κρήτης.³

¹ Gerola / Λασιθιωτάκης, 1961, αρ.845. Ο Gerola αναφέρει ότι η εκκλησία είναι κατεστραμμένη με τοιχογραφίες στον νότιο τοίχο.

Ο Χατζηδάκης επαναλαμβάνει την πληροφορία του Gerola, Χατζηδάκης, 1952, 63

² Μπορμπουδάκης 1972,672, πιν.624β (Μανδύλιον)

³ ο.π.

Στην έρευνα του 2004 εντοπίστηκε το αποτοιχισμένο τμήμα της αψίδας της Αγίας Παρασκευής με τα εξής στοιχεία: Μανδύλιο / Γαβριήλ από Ευαγγελισμό: Αρ. Γεν. Καταλόγου: 2973 / Αρ. Ειδικού Καταλόγου: AIV 200/ A.A 12/ Θέση: Αίθουσα 5 – Δυτικός τοίχος.⁴

Παράλληλα εντοπίστηκε αποτοιχισμένη τοιχογραφία Προφήτη, πιθανώς αρχικά τοποθετημένου σε σφενδόνιο με τα εξής στοιχεία: Αρ. Γεν. Καταλόγου: 2265 / Αρ. Ειδικού Καταλόγου: AIV 89. Ως χώρος ανεύρεσης αναφέρεται ο ναός της Παναγίας, Αγίου Νικολάου, Μεραμπέλλου.⁵

⁴ Αρχείο Ε.Κ.Ι.Μ, 5/13

⁵ Αρχείο Ε.Κ.Ι.Μ, 30

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Μπορμπουδάκης, 1972: Ε.Μπορμπουδάκης, " Μεσαιωνικά μνημεία Κρήτης", ΑΔ27 (Χρονικά 1972), Β2, Αθήνα 1976, 655-674, πιν.612-630.
- Χατζηδάκης, 1952: Μ.Χατζηδάκης, "Τοιχογραφίες στην Κρήτη", ΚρητΧρον ΣΤ' (1952), 59-91, πίν. Β'-Ε'.
- Gerola – Λασσιθιωτάκης, 1961: G. Gerola - Κ. Λασσιθιωτάκης, Τοπογραφικός κατάλογος των τοιχογραφημένων εκκλησιών της Κρήτης, Εταιρεία Κρητικών Ιστορικών Μελετών, Ηράκλειο, 1961.